

Osmanlı Bilimi Araştırmaları Studies in Ottoman Science

Editöre Mektup | Letter to Editor

🔓 Açık Erişim | Open Access

“Operatör Doktor Ömer Vasfi Aybar ve Ankara’da Yayımladığı *Türk Hekimi Dergisi*” Makalesine Ek [Editöre Mektup]”

“Addendum to the Article “Doctor Ömer Vasfi Aybar and *Türk Hekimi*, the Medical Journal He Published in Ankara” [Letter]”

Cem Hakan Başaran¹

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Eskişehir / Türkiye

Öz

Sayın Osmanlı Bilimi Araştırmaları Dergisi Editörü;

Dr. Ömer Vasfi Aybar’ın (1889-1969) yaşamöyküsü ve Ankara’da yayımladığı *Türk Hekimi* dergisi ile ilgili makale bir süre önce *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* dergisinde yayımlanmıştı.¹ Ömer Vasfi Aybar’ın torunu Prof. Dr. Yavuz Sabuncu’nun (kızı Azade Sabuncu’nun oğlu) dostu olan araştırmacı Erman Tamur’a Yavuz Sabuncu tarafından emanet edilen bazı aile fotoğrafları olduğunu öğrendim. Kendisiyle iletişim kurduğumda Erman Tamur bu fotoğrafları büyük bir nezaketle tarafıma iletti. Kendi arşivimden bazı belgeler, Genelkurmay ATASE Arşivi’nde bulunan Trabzon’dan ilk meclise mebus adayı olanlarla ilgili Mustafa Kemal Atatürk’e gönderilmiş Ömer Vasfi Aybar’ın da adının geçtiği şifreli bir istihbarat belgesi ve yaşamıyla ilgili birkaç anekdotu ve cevaplanması gerektiğini düşündüğüm bazı soruları da bu vesile ile bu mektuba ekledim.

Bu belge, fotoğraf ve anekdotların yayımlanması durumunda Op. Dr. Ömer Vasfi Aybar’ın biyografisine katkıda bulunacağına inanıyorum. Fotoğrafları Erman Tamur’un izniyle yayımlıyor ve kendisine bu vesile ile çok teşekkür ediyorum.

Dr. Ömer Vasfi Aybar’ın Ankara Numune Hastanesine atandığı yıl (1919) Trabzon listesinden Birinci Meclis’e bağımsız milletvekili adaylığını koyduğu ve Heyet-i Temsiliye namına Trabzon Sancağı Kaymakamı Halit Bey aracılığıyla diğer adaylarla birlikte hakkındaki istihbarat raporunun Sivas’ta bulunan Mustafa Kemal Paşa’ya iletildiği ve vekil seçilemediği anlaşıyor (bkz. [Resim 4.](#) ve EK-2). İlk yayımladığımız makalede Ömer Vasfi

Atıf | Citation: Başaran, Cem Hakan. "Addendum to the Article “Doctor Ömer Vasfi Aybar and *Türk Hekimi*, the Medical Journal He Published in Ankara” [Letter]”. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları–Studies in Ottoman Science* 26, 2 (2025): 498-505. <https://doi.org/10.26650/oba.1652921>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Başaran, C. H.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: Cem Hakan Başaran cemhakanbasaran@gmail.com

¹Cem Hakan Başaran ve Nilüfer Demirsoy. “Operatör Doktor Ömer Vasfi Aybar ve Ankara’da Yayımladığı *Türk Hekimi Dergisi*”. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* 21, no. 1 (Ocak 2020): 71-100.

Aybar’ın 1922’de Paris’e gittiği tarihi kesin olarak saptayamasak da gittiği tarihe yakın bir gazete haberi göze çarpıyor.²

Dr. Ömer Vasfi Aybar otobiyografisinde Giresun Memleket Hastanesine sertabip ve operatör olarak muvakkaten (geçici) atandığını ve Giresun’da 9 ay çalıştığını belirtiyor.³ Ord. Prof. İhsan Hilmi Alantar için yapılan törende ise:

İhsan Hilmi’nin büyük Sakarya Meydan Muharebesinde ve daha evvelki harpler esnasında zabitan hastanesi ittihaz olunan Ankara Memleket Hastanesindeki mesaisi de kayda değer. Mumaileyh, alafrensez hastane gömleği giyerek ve hiç şaşırmayan muntazam devam ve faaliyetle, dert dinleme hususundaki toleransile, hatta pek çabuk kavradığı narkoz vermek hususundaki muvaffakiyetleriyle, önemli hizmetler görmüştür. İhsan İkinci İnönü zaferinden [26-31 Mart 1921] sonra vekalet emriyle Malatyaya kadar bir tetkik gezisi yaparak Vekalet mühim bir rapor vermiştir. Sakarya zaferinden [23 Ağustos-13 Eylül 1921] sonra, sayın Vekil Adnan Adıvar, bizi daha içerilerde birer vazifeye tayin ettiler; İhsan’ı Kayseriye, beni de Giresuna naklederek hareket emri verdiler. Lakin vesait namına kağından başka bir şey yoktu. Ankara araba fabrikasında yaptırdığım gayet basit ve iptidai bir brik sistemi araba ile yola çıkmağa mecbur olduk! İlk günkü konak yerimiz Kızılırmaktaki bir tren köprüsünün başı olmuştu. Her ne kadar yaz ise de sabaha karşı soğuk bir step havası vardı...⁴

Sakarya zaferinden yani 13 Eylül 1921’den sonra Giresun’a tayin edildiğini belirtiyor. Dr. Adnan Adıvar’ın Sağlık Bakanlığı 2 veya 10 Mart 1921’de sonlanmış, bu atama Dr. Adnan Adıvar değil yeni sağlık bakanı Refik Saydam döneminde yapılmıştır. Bu durumda, “Sakarya zaferinden [23 Ağustos-13 Eylül 1921] sonra, sayın Vekil Adnan Adıvar, bizi daha içerilerde birer vazifeye tayin ettiler; İhsan’ı Kayseriye, beni de Giresun’a naklederek hareket emri verdiler...” ifadesi hakikati yansıtmamaktadır. Bir başka kaynakta ise Dr. İhsan Hilmi Alantar’ın 17 Ağustos 1921’de Dr. Ömer Vasfi Aybar ile birlikte Giresun Memleket Hastanesine tayin olduğu belirtilmektedir.⁵ Ömer Vasfi Aybar’ın kendi otobiyografisinde de muğlak olan bu atama hadisesi ve sonrasında sarf ettiği çelişik ifadeler göz önüne alındığında: Aybar Giresun’a sürgün mü edildi?

Dr. Ömer Vasfi Aybar’ın Paris’e Kasım 1922 başında gittiği anlaşılıyor. Ankara Hükümeti, hilafeti ilga ettikten sonra, Kasım 1922’de İstanbul Hükümetinden maaş alan memurların görevlerine son veriyor. Bu kişilere yarım “mazuliyet maaşı” verilmeye başlanıyor. Ankara Hükümetine karşı bir davranışı görülmeyen ve Cumhuriyet rejimini benimseyenler seçilerek yeniden memuriyete alınıyor. Bu incelemeler 1923 yılının ortasına kadar (belki daha uzun) sürüyor. Ömer Vasfi Bey aynı dönemde Paris’e gitmiştir. İngiliz Muhipleri Cemiyeti üyesi⁶ olduğu için, önce azledilip, Paris dönüşü görevine iade edilmiş olabilir mi?

²İstihbarımıza nazaran Ankara Mülkiye Hastahanesi Sertabibi kıymetli etibbamızdan operatör ve turuk-ı beviye mütehasısı Ömer Vasfi Bey bir iki güne kadar Fransa’da hastanelerde yeni tedkikat ve keşfiyat-ı tibbiyeyi takip etmek üzere Paris’e müteveccihen mezunen hareket edecektir. Mir-i mümaileyhin yerine vekaleten Almanya’da ikmâl-i tahsil eylemiş yine pek muktedir etibbamızdan operatör ve turuk-ı beviye mütehasısı Behçet Sabit Bey hastahane sertebabetini idare edecektir. Mir-i mümaileyh Ömer Vasfi Bey’in gaybubetini hissettirmeyecek hazık-ı erbab-ı meslekten olduğu cihetle Ankara Mülkiye Hastahanesi maddeten bir boşluğa uğramıyor, demektir. “Ankara Mülkiye Hastahanesi Sertababeti,” *Hakimiyet-i Milliye* 3, 646 (29 Teşrinievvel 1338/29 Ekim 1922): 4.

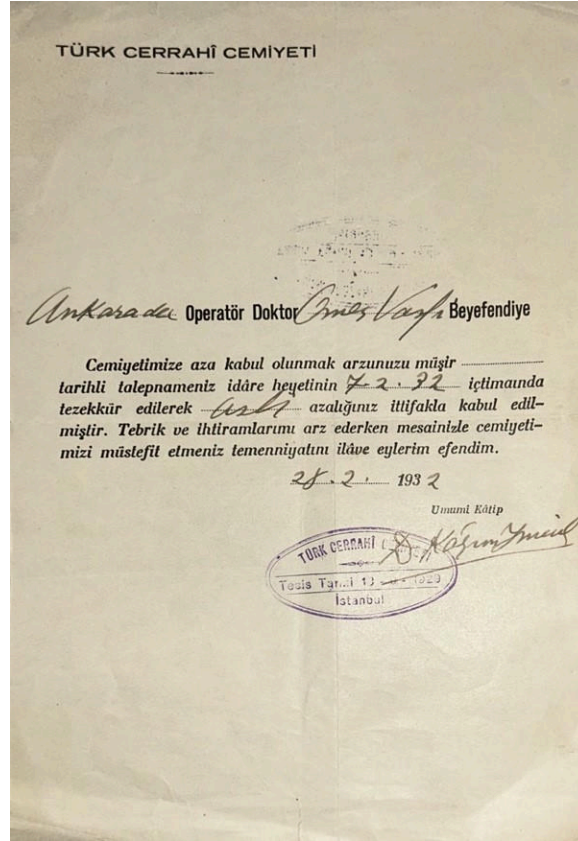
³Giresun’dan Ankara’ya Mart 1922’de tekrar atanmıştır. *Anadolu Tıp Mecmuası* 1, 5 (15 Nisan 1338 / 15 Nisan 1922): 32). Otobiyografisinde Giresun’da 9 ay kadar olarak çalıştığını belirttiği için Giresun Memleket Hastanesine Haziran-Temmuz 1921 tarihine denk düşen bir zamanda atanmış olmalıdır. Bkz. Cem Hakan Başaran ve Nilüfer Demirsoy. “Operatör Doktor Ömer Vasfi Aybar,” dn. 4.

⁴Ömer Vasfi Aybar, “Ord. Prof. İhsan Hilmi Alantar’ın İstanbul Çocuk Hastanesine Tayininin 25’inci Yıl Dönümü Münasebetiyle Yapılan Tören,” *Çocuk Kliniğinde Çalışma, Tarihçe - Durum - Özellik - İstatistik - Görüşler* içinde (İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1948), 235-239.

⁵Dr. İhsan Hilmi Alantar’ın kadrosunun boş olmadığı anlaşılınca, İhsan Bey 10 Nisan 1923’e kadar (20 ay) Kayseri’de kalmıştır. <https://www.rebooksandarts.com/uploads/inceleme/alantar20234.pdf>

⁶Şükrü Hanioglu’nun bir notu dikkat çekicidir: “[D]insel çevreler ise, özellikle Abdullah Cevdet’in Müslüman fahişelerin vesikalandırılması konusundaki çalışmaları üzerine büyük bir eleştiri kampanyası başlatmışlardı... Abdullah Cevdet’in bu konudaki savunusunu ise [Mefkure dergisi yazarları olan] İngiliz Muhipleri temsilcileri yapmaktadırlar.” Şükrü Hanioglu, *Bir Siyasal Düşünür Olarak Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi* (İstanbul, Üçdal Neş., 1981), 299, dn. 46. Bkz. Ö[mer] Vasfi, “Fenne hücum,” *Mefkure* (Ankara) 1, 18 (25 Ağustos 335): 1. Ankara’da *Mefkure* dergisi çevresinde biraraya gelen İngiliz muhiplerinden doktor olan kişiler şunlardır: Dr. Muhittin Celal Duru, Dr. Ömer Vasfi Aybar, Dr. [Evliyazade] Adil, Dr. Osman Yaşar, Dr. Osman Cevdet Çubukçu. Bkz. Cem Hakan Başaran ve Nilüfer Demirsoy. “Operatör Doktor Ömer Vasfi Aybar,” dn. 10.

Bu sorular başka tanıklık ve belgelerin de ortaya çıkması ile belki bir gün yanıtlanabilir.

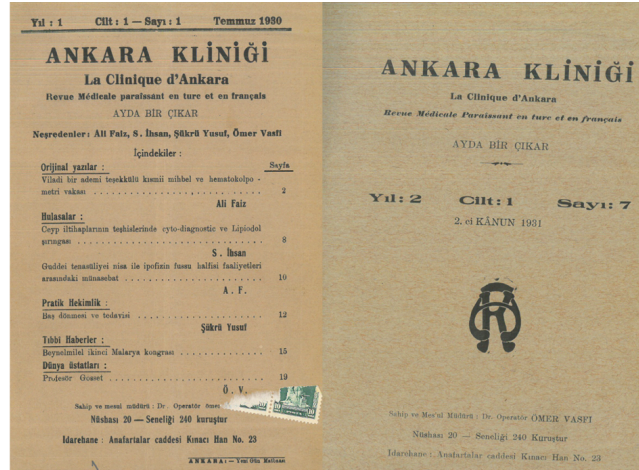

Resim 1. Ömer Vasfi Aybar’ın 28.02.1932 tarihli Türk Cerrahi Cemiyeti azalığına kabul belgesi Umumi Kâtip Dr. Kâzım İsmail Gürkan tarafından imzalı, Cem Hakan Başaran Koleksiyonu.⁷

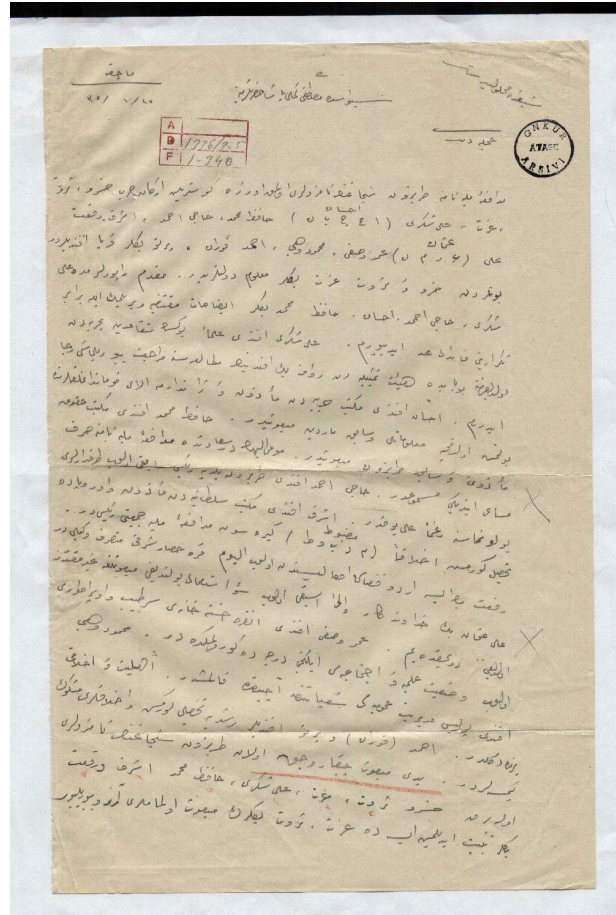

Resim 2. Ö. Vasfi Aybar ve Ankara Numune Hastanesi hekimleri tarafından yayımlanan *Hastane* mecmuasının eski harfli ve nadir bir latin harfli sayısının kapak sayfaları, Cem Hakan Başaran Koleksiyonu.⁸

⁷Dr. Ömer Vasfi Aybar, Or. Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan’ın eniştesidir. Cemiyetin tarihi için bkz. Dr. Semih Başkan, Dr. Osman Akata, Dr. İbrahim Ceylan, Dr. Yılmaz Kadioğlu ve Dr. Adnan Ataç, *Türk Cerrahi Derneği Tarihçesi* (Ankara: Miki Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti., 2010). <https://www.turkcer.org.tr/files/publications/20/800914edae8d8f8aeebf312441b63642.pdf>

Resim 3. *Ankara Kliniği / La Clinique d'Ankara*’nın Temmuz 1930 tarihli ilk sayısının ve ikinci yılından bir sayısının kapağı, Sahip ve Mesul Müdürü: Dr. Operatör Ömer Vasfi, Ankara Milli Kütüphane koleksiyonu.

Resim 4. 27/10/1335 (1919) Maçka – Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Heyet-i Temsiliyesi namına Trabzon Sancağı müstakillen (bağımsız) mebusluğu için başvuran namzetler hakkında Kaymakam Halid Bey tarafından Sivas’da bulunan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine gönderilen şifreli belgenin ilk sayfası, Genelkurmay ATESE Arşivi D: 1336/35 F: 1-341.⁹

⁸Hastane mecmuasının yakın bir tarihte yayımının durdurulmasının ardından Temmuz 1930’da *Ankara Kliniği / La Clinique d'Ankara* adlı dergi yine Ankara Numune Hastanesi hekimleri tarafından yayımlanmaya başlamıştır. Sağda görülen sayı Nisan 1930 tarihli, bu sayı *Hastane mecmuasının* son sayısı ya da son sayılarından biridir. Bkz. *Resim 3*.

⁹Ankara Merkez Mülkiye Hastanesi Sertabibi Operatör Trabzonlu Ömer Vasfi hakkında düşünülen not: “Ömer Vasfi Efendi *Ankara Hastanesi sertabip ve operatörü olup vaziyet-i ilmiye ve içtimaiyesi ikinci derecede görülmektedir.*” [...] Yedi mebus çıkaracak olan Trabzon Sancağı’nın namzetleri olarak Hüsrev [Gerede], Servet [Hacısalihoğlu], İzzet [Eyüpoğlu], Ali Şükrü, Hafız Mehmed [Engin], Eşref ve Rifat beyler tensip edilmiş ise de İzzet,

Ömer Vasfî Aybar’ın yayınlarına bir ek

“Çok elim bir zıyâ: Dr. Hüseyin Hüsni Paşa,” *Hastane* 7, 4 (Nisan 1930): 64-65.

“Dünya Tıp Üstadları 1: Profesör Gosset,” *Ankara Kliniği* 1, 1 (Temmuz 1930): 19.

“Dünya Tıp Üstadları 2: Profesör Roger,” *Ankara Kliniği* 1, 2 (Ağustos 1930): 48.

“Dünya Tıp Üstadları 3: Yazdığı mektupta inkılabımızı ve büyük Gazi’yi hayret ve hörmetle yadeden Profesör J. L. Faure,” *Ankara Kliniği* 1, 3 (Eylül 1930): 80.

“Dünya Tıp Üstadları 4: Profesör Albert Döderlein,” *Ankara Kliniği* 1, 4 (Birinciteşrin 1930): 110-112.

“Dünya Tıp Üstadları 6: Profesör Balthazard,” *Ankara Kliniği* 1, 5 (Birincikânun 1930): 182.

“Dünya Tıp Üstadları 7: Profesör Hartmann,” *Ankara Kliniği* 2, 7 (İkincikânun 1931): 205.¹⁰

“*Müşahede ve Mütalea*: Kıymetdar bir ilaç: Ostelin,” *Ankara Kliniği* 2, 12 (Haziran 1931): 327.

“*Deux cas de kystes hydatiques du poumon suivis de guérison...*,” *Ankara Kliniği* 2, 9 (Mart 1932): 195-200.

“*Empyème consécutif à une complication rare d'un calcul situé au pôle supérieur du rein droit et dont on a procédé à l'extraction par voie transpleurale*,” *Ankara Kliniği* 7, 1 (1936): 57-58.

“İhsan Hilmi Alantar,” *Tıbbiyeli* 2, 20 (1 Mayıs 1948): 2 ve 5.

Yazar Bilgileri
Author Details

Cem Hakan Başaran (Araş. Gör. Dr.)

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Eskişehir / Türkiye

0000-0002-4041-975X

Kaynakça | Bibliography

Genelkurmay ATESE Arşivi D: 1336/35 F: 1-341.

Aybar, Ömer Vasfî. “Ord. Prof. İhsan Hilmi Alantar’ın İstanbul Çocuk Hastanesine Tayininin 25’inci Yıl Dönümü Münasebetiyle Yapılan Tören.” *Çocuk Kliniğinde Çalışma, Tarihçe - Durum - Özellik - İstatistik - Görüşler*, 235-239. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1948.

Başkan, Semih, Osman Akata, İbrahim Ceylan, Yılmaz Kadioğlu ve Adnan Ataç. *Türk Cerrahi Derneği Tarihçesi*. Ankara: Miki Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti., 2010.

Hanioğlu, Şükrü. *Bir Siyasal Düşünür Olarak Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi*. İstanbul: Üçdal Neşriyat, 1981.

Uslu, Mustafa. *Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Trabzon Milletvekilleri ve Faaliyetleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, T.C. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı, 2006.

<https://www.turkcer.org.tr/files/publications/20/800914edae8d8f8aeefb312441b63642.pdf>

Servet beylerin mebus olmamaları arzu buyuruluyor [...]. Adaylardan İzzet ve Servet beyler Mustafa Kemal Paşa ile birlikte Erzurum Kongresi’ni (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919) toplayan Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin temsilcilerindendir. Ayrıntılı bilgi için ve ilk meclisin Trabzon mebusları için bkz. Mustafa Uslu, *Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Trabzon Milletvekilleri ve Faaliyetleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, T.C. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı, 2006). Belgenin çeviriyazısı için bkz. EK-2.

¹⁰Derginin daha sonraki sayılarında “Dünya Tıp Üstadları” serisi Dr. Kâzım İsmail Gürkan tarafından yazılmıştır. *Ankara Kliniği*’nin yıl ve sayı numaralandırmalarında hatalar bulunmaktadır.

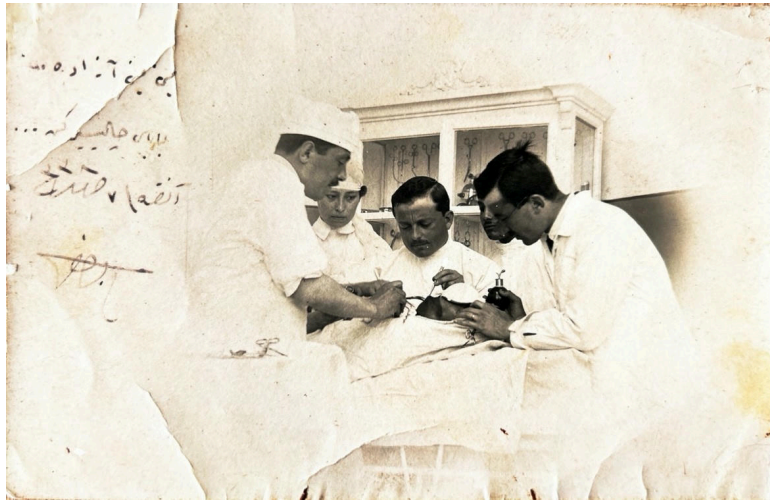

Ek | Appendix

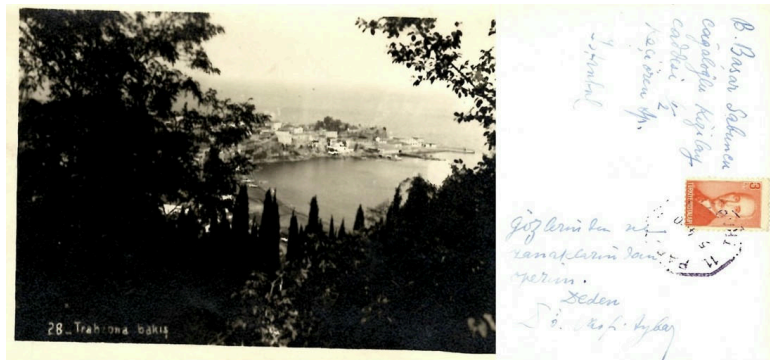
ÖMER VASFİ AYBAR’ın AİLE ARŞİVİNDEN BAZI FOTOĞRAFLAR, ERMAN TAMUR KOLEKSİYONU

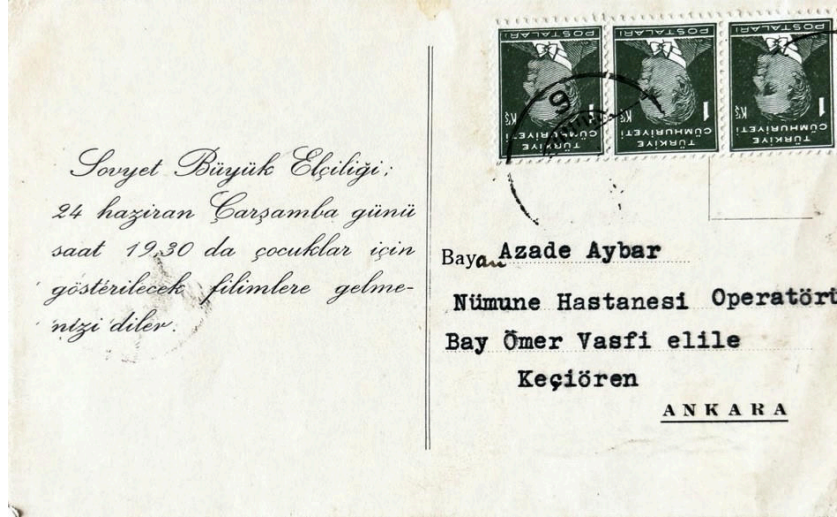
Resim 5. Kaimbiraderim (Kayınbiraderim) Şerafeddin Efendiye 10 Kânunusani 1335 / 10 Ocak 1919, imza: Ö. Vasfî. Sağda Kılıçlı Gümüş Liyakat ve Kılıçlı Gümüş İmtiyaz madalyaları ile.

Resim 6. Mini mini Azademe babası çalışırken... Ankara 7 Haziran 1338 (7 Haziran 1922, Paris’e gitmeden evvel) imza: Ö. Vasfî.

Resim 7. Ö. Vasfî Aybar’ın torunu Başar Sabuncu’ya gönderdiği kartpostal: Gözlerinden ve yanaklarından öperim, deden Dr. Ö. V. Aybar.

Resim 8. Ömer Vasfi Aybar'ın kızı Azade Aybar'a (Sabuncu) Sovyet Büyükelçiliği tarafından gönderilen davetiye

Resim 4'deki belgenin çeviriyazısı

Sivas'ta Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Maçka-27.10.1335 (1919)

Müdafaa-i Milliye namına Trabzon Sancağı'nın namzetleri olmak üzere gösterilmiş erkanıharp Hüsrev [Gerede], Servet [Hacısalihoğlu], İzzet [Eyüpoğlu], Ali Şükrü, İhsan, Hafız Mehmed [Engin], Hacı Ahmed, Eşref, Rifat, Ali Osman, **Ömer Vasfi**, Mahmud Vehbi, Ahmed [Bedevi] Kuran, Pertev beyler veya efendilerdir. Bunlardan Hüsrev ve Servet [ve] İzzet beyler malum-ı devletleridir. Mukaddem raporlarımda Ali Şükrü, Hacı Ahmed, İhsan, Hafız Mehmed beyler [hakkında] izahat-ı mukteziye verilmek ile beraber tekrarını faide addediyorum. Ali Şükrü Efendi ilmen yüksek mütekaiddin-i bahriyeden olduğuna bu babda Heyet-i Temsiliye'den Rauf [Orbay] Beyefendinin mütalaasına müracaat buyurulmasını rica ederim. İhsan Efendi Mekteb-i Harbiye'den mezun ve jandarma alay kumandanlıklarında bulunmuş, oldukça malumatlı ve sabık Mardin mebusudur. Hafız Mehmed Efendi Mekteb-i Hukuk mezunu ve sabık Trabzon mebusudur. Mumaileyhin Dersaadet'te Müdafaa-i Milliye namına sarf-ı mesai ettiği mesmudur. Hacı Ahmed Efendi Trabzon belediye reisi sabıkı olup taraftarları bulunmasına rağmen ali yoktur.¹¹ Eşref Efendi Mekteb-i Sultaniye'den mezun ve Avrupa'da tahsil görmüş ahlaken mazbut Giresun Müdafaa-i Milliye Cemiyeti reisidir. Rifat Bey Ordu Kazası ahalisinden olup elyevm Karahisarışarki [Şebinkarahisar] mutasarrıf vekilidir. Ali Osman Bey Hüdavendigâr vali-i esbakı olup suiiistimali bulunduğu [ve] mebusluğa gayr-ı muktedir olduğunu duymaktayım. **Ömer Vasfi Efendi Ankara Hastanesi sertabip ve operatörü olup vaziyet-i ilmiye ve içtimaiyesi ikinci derecede görülmektedir.** Mahmud Vehbi Efendi Polis Müdiriyet-i Umumiyesi şubasından açıkta kalmıştır. Ehliyet ve ahlakı yerinde değildir. Ahmed [Bedevi] Kuran ve Pertev efendiler rüştiye tahsili[ni] bitirmiş ve ahlakları meşuk [şüpheli] kimselerdir. Yedi mebus çıkaracak olan Trabzon Sancağı'nın namzetleri olarak Hüsrev [Gerede], Servet, İzzet, Ali Şükrü, Hafız Mehmed, Eşref ve Rifat beyler tensip edilmiş ise de İzzet, Servet beylerin mebus olmamaları arzu buyuruluyor. Bundan başka Karahisarışarki mutasarrıf vekili Rifat Bey'in dahi Müdafaa-i Milliye namına namzetliğini vaz etmediği Trabzon Mevki Kumandanlığı tarafından bildiriliyor. Bugün 27/10/[13]35 akşamında kadar İzzet ve Servet beyler hakkında lazım gelen tahkikat hitama ereceğini İzzet ve Servet beyleri devirmekliğimin Müdafaa-i Milliye için muvafık olup-olamayacağını ve onların yerine kimlerin namzet iraeşi lazım geleceğini arz edeceğim. Mebusin-i sabıkadan oldukları bahanesile İzzet ve Servet beyler reddedilirse aynı zamanda Hafız Mehmed Efendi'nin dahi gösterilmemesi icap edeceğinden onun yerine Safvet Bey namında birisi temin edilmiştir. Onbirinci Alay Kumandanlığı'ndan varit olan malumata nazaran Necati

¹¹Muhtemelen “ali” bir ahlakı yoktur deniliyor.

Efendi aleyhinde Lazistan’da fazla bir cereyan olduğu anlaşılmıştır. Tahassul eden vaziyete göre İzzet ve Servet ve Rıfat ve Necati efendilere mukabil evsaf-ı lazıme-yi haiz dört namzet daha bulmak muvacehesinde bulunuyoruz. İlim ve ahlakı hususlarındaki Trabzon vilayeti halkından bulmak ve göstermek müşkülâtı (şifreli kısım) yabancılara rey vermek Trabzonluların pek arzu etmemeleri keyfini (şifreli kısım) bunun için Nafia müsteşarı Muhtar Bey Atinalıdır [Rize, Pazar]. Vilayette mevki-i içtimaisi de iyidir. Mumaileyhin Müdafaa-i Milliye namına namzetliği kabul edip-etmeyeceğinin (şifreli kısım) sürat-i işarını istirham eder. [...] ¹² 27.10.1335–Kaymakam Halid

¹²Belgenin devamında Lazistan mebus namzetleri hakkında istihbari bilgiler bulunmaktadır.